

УДК 339.9:338.242:711.432

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V46(2024)-18

Фомішина В. М., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри зовнішньоекономічної діяльності, Херсонський національний технічний університет, м. Хмельницький, Україна

ORCID ID: 0000-0002-7276-3280

e-mail: vfomi0709@gmail.com

Федорова Н. Є., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри зовнішньоекономічної діяльності, Херсонський національний технічний університет, м. Хмельницький, Україна

ORCID ID: 0000-0001-9619-7212

e-mail: fedorova_nadiia@ukr.net

Якимчук Т. В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри зовнішньоекономічної діяльності, Херсонський національний технічний університет, м. Хмельницький, Україна

ORCID ID: 0000-0002-9790-1977

e-mail: t_yak@ukr.net

Огородник Р. П., старший викладач кафедри зовнішньоекономічної діяльності, Херсонський національний технічний університет, м. Хмельницький, Україна

ORCID ID: 0000-0001-5038-9198

e-mail: ruslik77@meta.ua

Теоретико-методичні засади поняття глобального міста як екосистеми розвитку конкурентоспроможності країни у світовій економіці

Анотація. У статті досліджено теоретичні та методичні засади поняття глобального міста як екосистеми розвитку конкурентоспроможності країни у світовій економіці. Узагальнено ключові характеристики конкурентоспроможності країни: (1) здатність виробляти конкурентоспроможні товари та послуги, (2) можливість залучати іноземні капітали, (3) привабливість території для життєдіяльності людини, (4) зростання соціальних стандартів та стандартів навколишнього середовища, (5) збереження/підвищення реальних доходів громадян, (6) якісна інституційна підтримка. Подано визначення глобального міста та критерії, яким воно повинно відповідати: економічна потужність, соціальне та культурне розмаїття, інновації та технології, інфраструктура та комунікації, політичне та інституційне значення. Через сім гіпотез С. Сассен про глобальні міста показано каталізатори їх формування. Запропоновано використовувати *Global Power City Index*, *Global Cities Report*, *Globalization and World Cities Research Network*, *Global Cities Index (Oxford Economics)*, *Global City Lab Index* задля вивчення ключових характеристик глобальних міст. Це дозволяє показати передумови, які роблять глобальні міста екосистемами підтримки та розвитку конкурентоспроможності національних економік на міжнародній арені.

Ключові слова: глобальне місто; екосистема; конкурентоспроможність; національна економіка; світова економіка.

Vira Fomishyna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Foreign Economic Activity, Kherson National Technical University, Khmelnytskyi, Ukraine

Nadiia Fedorova, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Foreign Economic Activity, Kherson National Technical University, Khmelnytskyi, Ukraine

Tetiana Yakymchuk, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Foreign Economic Activity, Kherson National Technical University, Khmelnytskyi, Ukraine

Ruslan Ohorodnyk, Senior lecturer of the Department of Foreign Economic Activity, Kherson National Technical University, Khmelnytskyi, Ukraine

Theoretical and Methodological Aspects of the Global City Concept as an Ecosystem for the Development of the Country's Competitiveness in the World Economy

Abstract. Introduction. Globalization intensifies the competition among the countries of the world. Therefore, it is necessary to understand the factors that contribute to a country's competitive advantage and are of primary importance for its socio-economic development. National competitiveness affects whether the country can provide stable economic growth, attractive conditions for doing business and foreign investment, and a high quality of life for its citizens. Global cities are

¹ Стаття надійшла до редакції: 12.07.2024

Received: 12 July 2024

becoming increasingly important as dynamic centers that attract capital and labor. There is a rapid exchange of information that stimulates innovation in global cities. Therefore, the development of global cities is strategically important for strengthening the national economy of a country and contributing to its competitiveness in the global economy.

Purpose. *The purpose of this article is to highlight the theoretical and methodological aspects of the concept of a global city as an ecosystem for the development of a country's competitiveness in the world economy.*

Results. *The main characteristics of a country's competitiveness are summarized: (1) the ability to produce competitive goods and services, (2) the ability to attract foreign investment, (3) the attractiveness of the territory for living, (4) the growth of social and environmental standards, (5) saving or improving the real income of citizens, (6) qualitative institutional support. The definition of a global city and the criteria it must meet are presented: economic power, social and cultural diversity, innovation and technology, infrastructure and communication, political and institutional importance. The catalysts of their formation are presented through S. Sassen's seven hypotheses on global cities. It is proposed to use the Global Power City Index, the Global Cities Report, the Globalization and World Cities Research Network, the Global Cities Index (Oxford Economics), and the Global City Lab Index to study the key characteristics of global cities*

Conclusions. *The global city is a key point in the organization of the world economy and has four functions: it is the center of management, the location of various types of service firms, the center of production and innovation, and the marketplace for goods and services. Due to globalization processes, global cities are becoming an interconnected system rather than a complex of competing centers. The key characteristics of global cities make them at the same time ecosystems for supporting and developing the competitiveness of countries in the world economy.*

Keywords: *global city; ecosystem; competitiveness; national economy; world economy.*

JEL Classification: *F62; R12.*

Постановка проблеми. Активний розвиток глобалізаційних процесів є каталізатором зростання конкуренції між країнами світу. Через це виникає потреба в усвідомленні чинників, які сприяють конкурентній перевазі країни та мають першочергове значення для її соціально-економічного розвитку. Національна конкурентоспроможність впливає на те, чи зможе країна забезпечити стабільне економічне зростання, привабливі умови для ведення бізнесу та залучення іноземних інвестицій, високу якість життя для своїх громадян. Глобальні міста на цьому тлі отримують все більше значення, оскільки слугують динамічними центрами, притягують капітал та робочу силу. У таких містах відбувається насичений обмін інформацією, яка стимулює розвиток інновацій. Тобто підтримка розвитку глобальних міст має стратегічне значення для зміцнення національної економіки країни, сприяючи її конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням конкурентоспроможності національної економіки займалися такі вітчизняні та іноземні вчені: М. Портер, М. Вебер, Й. Шумпетер, С. Лалл, М. Дельгадо, С. Стерн, П. Кругман, Г. Стоунхаус, Б. Сноудон, Є. Полунєєв, В. Антощенкова, А. Бабак, Н. Скрипник, Е. Хайрутдінов, Е. Цибульська, О. Тимошенко, А. Гальчук, Н. Царик, Ю. Луцик, Л. Назарова та інші.

Вивченням ролі глобального міста в забезпеченні конкурентоспроможності займалися такі вітчизняні та іноземні вчені: С. Сассен, В. Робінсон, К. Мейер, Д. Шапіро, Т. Паустовська, А. Потапчук, Ін Сонг Кім, Х. Мілнер, Е. Герцен, К. Асмуссен, Б. Нільсен, Д. Чакраварті, М. Мустін, М. Ахсан та інші.

Формулювання цілей дослідження. Метою даної статті є висвітлення теоретико-методичних засад поняття глобального міста як екосистеми розвитку конкурентоспроможності країни у світовій економіці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція конкурентоспроможності тісно пов'язана з

економічним зростанням та розвитком національної економіки. Множина підходів до розуміння поняття конкурентоспроможності національної економіки [1-12] дозволяє узагальнити, що вона полягає у (1) здатності економіки виробляти товари та послуги, що мають попит на світових ринках, (2) можливості залучати іноземні капітали завдяки сприятливому підприємницькому клімату, (3) привабливості національної території для життєдіяльності людини, (4) постійному покращенню соціальних стандартів та стандартів навколишнього середовища, (5) збереженні або підвищенні протягом тривалого часу реальних доходів громадян, (6) якісній інституційній підтримці.

Спираючись на методику визначення the Global Competitiveness Index [13] можна визначити, що конкурентоспроможність країни забезпечується завдяки 1) якісній інституційній підтримці, 2) макроекономічній стабільності, 3) розвиненій інфраструктурі, 4) людському капіталу, 5) ефективній роботі ринків товарів і послуг, капіталів, робочої сили, 6) розвитку інноваційних екосистем.

Сучасні глобальні міста – це великі урбаністичні центри, який відіграють значну роль як у функціонуванні національної економіки, так і у світовій економічній системі. Ці міста характеризуються інтегрованістю у світову економіку, слугуючи ключовими центрами фінансів, торгівлі, культури та інновацій. Глобальні міста зазвичай взаємопов'язані між собою мережами бізнесу, торгівлі, зв'язку та транспорту й відповідають низці критеріїв:

1. Економічна потужність: глобальні міста є великими фінансовими центрами, місцями базування штаб-квартир транснаціональних корпорацій, провідних фінансових установ та фондових бірж. Вони роблять значний внесок у світову економіку.

2. Соціальне та культурне розмаїття: глобальні міста часто є культурними осередками, які приваблюють людей різного походження і створюють

багате культурне середовище. Вони є центрами мистецтва, музики, моди та інших культурних заходів.

3. Інновації та технології: ці міста, як правило, знаходяться в авангарді технологічного прогресу та інновацій. Вони часто є домом для провідних дослідницьких установ, технологічних компаній та стартапів.

4. Інфраструктура та комунікації: глобальні міста мають розгалужену та ефективну інфраструктуру, включаючи транспортні системи, аеропорти та мережі зв'язку. Вони добре сполучені з іншими великими містами світу.

5. Політичне та інституційне значення: глобальні міста можуть служити політичними та дипломатичними центрами, приймаючи великі міжнародні організації, урядові установи та посольства.

Отже, глобальні міста є центрами генерації конкурентних переваг країни на міжнародній арені, адже забезпечують кожен аспект конкурентоспроможності національної економіки.

Однак надзвичайна складність і слабкий рівень керованості соціокультурними процесами, що відбуваються в цих центрах, створюють значні виклики. Тому розуміння особливостей і проблем глобальних міст має вирішальне значення для вирішення цих викликів. Дослідження теоретико-методичних засад сутності поняття глобального міста та методології його оцінки дозволяє отримати уявлення про фактори, які сприяють їхньому успіху чи невдачі, такі як інфраструктура та комунікації, економічна потужність, соціальне та культурне розмаїття, екологічна стійкість та управління [14].

Поняття глобального міста вперше використала у своїх працях С. Сассен [15], яка характеризує його як мегаполіс, який слугує висококонцентрованим командним центром в організації світової економіки, де розташовані сервісні компанії, які надають виробничі послуги провідним світовим товаровиробникам. Глобальне місто також функціонує як ринок для продуктів та інновацій, вироблених у його межах. Глобальні міста більше не

пов'язані з «національною глибинкою», вони пов'язані з іншими глобалізованими міськими центрами по всьому світу і з глобальною периферією, або, так би мовити, «транснаціональною глибинкою». С. Сассен зазначає, як три найважливіші глобальні міста в її аналізі – Нью-Йорк, Лондон і Токіо – реструктуризувалися з промислових міст індустріального етапу розвитку економіки в концентровані центри обслуговування виробників, що постачають послуги у світову економіку. Мережа взаємопов'язаних глобальних міст являє собою систему, а не комплекс центрів, що конкурують між собою [16].

Згідно з сімома гіпотезами С. Сассен (табл. 1), глобальне місто має статус місця економічної глобалізації, центру командних і контрольних функцій, місця спеціалізованих виробничих послуг, висококласного споживання, культурного виробництва і споживання, політичної влади та соціальної поляризації. Розглянемо ці сім теорій гіпотез більш детально.

Згідно з вище описаними гіпотезами, можна зробити висновок, що глобалізація призводить до нових вимог щодо організації бізнесу та його управління, що спонукає компанії до знаходження нових шляхів для оптимізації та ефективності своєї роботи. Що, своєю чергою, є каталізатором формування глобальних міст як осередків акумуляції капіталів та висококваліфікованої робочої сили.

Глобальні міста також відіграють важливу роль в обмеженні впливу відстані CAGE та сприянні торгівлі послугами. Завдяки розвиненій комунікаційній, освітній і транспортній інфраструктурі та космополітичним цінностям, які приваблюють і утримують таланти, такі глобальні міста, як Лондон, Торонто, Нью-Йорк і Гонконг, є центрами для наукомістких фірм, що надають послуги. Менші міста також можуть зайняти певні ніші як глобальні центри досліджень і дизайну. Глобальні міста не лише приваблюють наукомісткі сервісні компанії, але й мають потенціал для створення компаній, які стають глобальними експортерами послуг [17].

Таблиця 1 Сім гіпотез С. Сассен про глобальні міста

Гіпотеза	Коротка характеристика
1	Глобалізація передбачає посилення економічної активності в усьому світі. Чим більш розпорощеними є окремі етапи виробничого циклу компанії, тим складнішими для материнської компанії стають функції управління, координації, обслуговування та фінансовий облік для них.
2	У зв'язку з тим, що функції материнських компаній стають дедалі складнішими, вони все частіше звертаються до аутсорсингових послуг.
3	Спеціалізовані сервісні компанії, які надають аутсорсингові послуги глобальним корпораціям, формують агломерації.
4	Коли компанії передають на зовнішнє обслуговування свої найскладніші та нестандартні функції, особливо ті, що залежать від нестабільних і мінливих ринків, вони мають більшу свободу у виборі місця розташування штаб-квартири.
5	Для того, щоб надавати глобальні послуги, спеціалізовані сервісні фірми повинні мати глобальну мережу філій.
6	Зростання кількості висококваліфікованих фахівців і спеціалізованих фірм, що працюють у прибуткових секторах, призводить до посилення нерівності в містах, де розташовані ці компанії.
7	Динаміка, описана в шостій гіпотезі, призводить до появи надприбутків, які позбавляють певні сегменти економічної діяльності, що мають попит у цих містах, можливості конкурувати за ресурси з високоприбутковими фірмами, розташованими на вершині системи.

Джерело: сформовано авторами з використанням [15]

У процесі дослідження ключових характеристик глобального міста, які роблять його екосистемою розвитку конкурентоспроможності країни у світовій економіці, доцільно скористатись такими джерелами: Global Power City Index, Global Cities Report, Globalization and World Cities Research Network, Global Cities Index (Oxford Economics), Global City Lab Index (табл. 2), доповнивши їх за необхідністю даними більш вузькоспеціалізованих рейтингів (Global

Economic Power Index, Global Financial Centres Index, The Wealth Report, The World's Most Talked About Cities та ін.).

Аналізуючи економічну та соціальну динаміку таких міст можливо отримати розуміння того, що робить місто справді «глобальним», і чому ці міста є такими важливими для формування майбутнього світового соціально-економічного ландшафту.

Таблиця 2 Коротка характеристика джерел дослідження глобального міста

Джерела	Характеристика
Global Power City Index, GPCI [18]	Оцінює та ранжує найбільші міста світу на основі їхньої здатності залучати людей, капітал та підприємства з усього світу, що відображає глобальну конкуренцію між містами. Має в собі 70 індикаторів поділених на 6 категорій.
Global Cities Report [19]	Оцінює потенціал міст щодо залучення, утримання та генерування глобальних потоків капіталу, людей та ідей. Має в собі п'ять груп критеріїв, які включають ділову активність, людський капітал, обмін інформацією, культурний досвід та політичну залученість.
Globalization and World Cities Research Network, (GaWC) [20]	Міста оцінюються з точки зору їхніх передових виробничих послуг за допомогою моделі взаємозв'язаної мережі.
Global Cities Index (Oxford Economics) [21]	Оцінює міста світу за п'ятьма категоріями: економіка, людський капітал, якість життя, навколишнє середовище та державне управління, які своєю чергою розбито на 27 індикаторів.
Global City Lab Index [22]	Оцінює цінність міст на основі аналізу шести вимірів: економіка, культура, управління, навколишнє середовище, талант і репутація.

Джерело: сформовано авторами з використанням [18-22]

Global Power City Index, GPCI оцінює та ранжує найбільші міста світу на основі їхньої здатності залучати людей, капітал та підприємства з усього світу, що відображає глобальну конкуренцію між містами. Індекс оцінює 6 категорій, включаючи економіку, дослідження та розвиток, культурну взаємодію, придатність для життя, навколишнє середовище та доступність.

Індекс був створений за участю П. Холла, експерта з урбаністичних досліджень, і публікується щорічно з 2008 року. Виконавчий комітет, що складається з експертів у різних галузях, керує процесом ранжування, тоді як Робочий комітет здійснює аналіз даних. Двоє незалежних рецензентів перевіряють зміст і надають пропозиції щодо вдосконалення для забезпечення неупередженості. GPCI дає уявлення про сильні, слабкі сторони та виклики глобальних міст у світі, що постійно змінюється, не лише шляхом складання рейтингу, але й шляхом аналізу конкретних компонентів.

Індекс оцінює міста на основі 6 категорій, кожна з яких складається з декількох груп індикаторів (загалом 26 груп) та кількох показників. Загалом у GPCI використовується 70 індикаторів. Рейтинг міста за окремими функціями визначається шляхом об'єднання середніх балів за кожним індикатором у групі, які додаються для визначення загального рейтингу міста. Максимально можлива загальна оцінка становить 2 600 балів [18].

Global Cities Report надає оцінку потенціалу міст щодо залучення, утримання та генерування глобальних потоків капіталу, людей та ідей. Вони є репрезентативними для всього світу і мають свої унікальні характеристики, виступаючи центрами соціальної, політичної та економічної активності, що відображають динамічне глобальне середовище.

Індекс оцінює діяльність 156 міст світу за п'ятьма вимірами, які включають ділову активність, людський капітал, обмін інформацією, культурний досвід та політичну залученість. На показники міст за цими критеріями вплинули значні події, зокрема пандемія та конфлікт в Україні, які створили нову невизначеність у світовій економіці та порядку [19].

Globalization and World Cities Research Network, (GaWC). Світ згідно з GaWC – це містоцентричний світ потоків на відміну від більш звичного державоцентричного світу кордонів. Міста оцінюються з точки зору присутності в них компаній, що надають передові виробничі послуги (бухгалтерські, рекламі, банківські/фінансові та правові), за допомогою моделі взаємозв'язаної мережі. Непрямі показники потоків виводяться для обчислення включеності міста у світову мережу глобальних міст. За цими показниками міста

класифікують у такі групи: (1) альфа, (2) бета, (3) гамма та (4) міста з достатнім рівнем послуг. Своєю чергою групи мають підгрупи: (1.1) міста альфа++. У всіх аналізах Лондон і Нью-Йорк виділяються як явно більш інтегровані, ніж інші міста, і мають високий рівень інтеграції; (1.2) міста альфа+. Інші високоінтегровані міста, які доповнюють Лондон і Нью-Йорк, значною мірою задовольняючи потреби в послугах для тихоокеанського регіону Азії (в рейтингу 2020 це Гонконг, Сінгапур, Шанхай, Дубай, Париж та ін.); (1.3) альфа міста. Дуже важливі світові центри, які з'єднують основні економічні регіони та держави у світову економіку (в рейтингу 2020 це Сідней, Мехіко, Чикаго, Мадрид, Брюссель та ін.); (1.4) альфа-. В рейтингу 2020 це Варшава, Делі, Прага, Бангалор, Сан-Франциско та ін.; (2.1) бета+ міста. Це світові центри, які відіграють важливу роль у зв'язуванні свого регіону чи штату зі світовою економікою (у 2020 це Вашингтон, Богота, Тель-Авів, Ванкувер та ін.) (2.2) бета міста (Афіни, Київ, Осло та ін.); (2.3) бета- міста (Манчестер, Загреб, Туніс та ін.); (3.1) гамма+ міста. Це можуть бути міста, що об'єднують невеликі регіони чи штати у світову економіку, або важливі міста світу, чия основна глобальна потужність полягає не в передових виробничих послугах (в рейтингу 2020 це Роттердам, Орlando, Балтімор та ін.); (3.2) гамма міста (Вільнюс, Анкара, Оттава та ін.); (3.3) гамма- міста (Познань, Малага, Лімасол та ін.); (4.1) міста з достатньо високим рівнем надаваних послуг. Це міста, які не є світовими центрами, але вони мають достатню кількість і рівень послуг, щоб не бути явно залежними від глобальних міст (Краків, Індіанополіс, Єреван, Макао та ін.); (4.2) міста з достатнім рівнем надаваних послуг (Таллінн, Марсель, Ліверпуль та ін.).

Оцінювання проводилось на основі даних діяльності 175 провідних компаній, що надають виробничі послуги у 707 містах світу (тобто вхідні дані становлять $175 \times 707 = 123\,725$ одиниць інформації). Результати слід інтерпретувати як показник важливості міста як вузла у світовій мережі міст (тобто сприяння корпоративній глобалізації) [20].

Global Cities Index (Oxford Economics) оцінює міста світу за п'ятьма категоріями: економіка, людський капітал, якість життя, навколишнє середовище та державне управління. Категорія «економіка» включає такі індикатори: розмір ВВП, зростання ВВП, ВВП на особу, зростання рівня працевлаштування, економічна стабільність та економічне різноманіття. Категорія «людський капітал» включає рівень освіченості, університети, наявність штаб-квартир, зростання населення, вікова структура населення, частка населення, народженого за кордоном. Категорія «якість

життя» включає очікувану тривалість життя, дохід на одну людину, рівність доходів, рівень витрат домогосподарств, наявність місць культури та відпочинку, швидкість інтернету. Категорія «навколишнє середовище» включає якість повітря, інтенсивність викидів вуглекислого газу, природні катаклізми, температурні та опадові аномалії. Категорія «управління» включає інституції, політичну стабільність, бізнес-середовище, громадянські свободи [21].

Global City Lab Index використовує модель оцінки бренду міста (модель CBV), яка має на меті оцінити вартість бренду міста за допомогою комплексних показників оцінки для вимірювання сили бренду великих міст світу. Оцінка вартості бренду міста включає аналіз цінності міста за шістьма параметрами: економіка, культура, управління, навколишнє середовище, талант і репутація. Global City Lab включає показники репутації міста в процес оцінювання, що допомагає більш детально зрозуміти імідж бренду міста та оцінити цінність міста для світу та майбутній потенціал розвитку його бренду [22].

Висновки. Аналіз теоретичної бази дослідження глобальних міст, дозволяє зробити висновок, що

глобальні міста є центрами економічного, соціального та культурного розвитку у світі. Вони є осередком, де переплітаються різні культури, національності та мови, тому їх розуміння допомагає краще розбиратись у динаміці суспільного розвитку в різних країнах світу. Глобальне місто є ключовим місцем в організації світової економіки та має чотири функції: є центром управління, розташування сервісних компаній різного типу, центром виробництва та інновацій, а також ринком збуту товарів та послуг. Через глобалізаційні процеси, глобальні міста все більше стають взаємопов'язаною системою, а не комплексом центрів, які конкурують. Ключові ознаки, що характерні для глобальних міст, роблять їх одночасно й екосистемами підтримки та розвитку конкурентоспроможності національних економік на міжнародній арені.

Розуміння теоретико-методичних засад поняття глобального міста як екосистеми розвитку конкурентоспроможності країни у світовій економіці дозволяє проводити подальший аналіз ролі окремих глобальних міст у забезпеченні національної конкурентоспроможності країн світу.

Література:

1. Конкурентоспроможність національної економіки / Бабак А. В. та ін.; за ред. Б. Є. Кваснюка. Київ, 2005. 582 с.
2. Полунєєв Є. В. Технологія економічного прориву: конкурентоспроможність країни та визначення стратегічних пріоритетів. *Демографія та соціальна економіка*. 2008. №2(10). С. 29–41.
3. World economic Forum Competitiveness Framework. URL: <https://intelligence.weforum.org/discover>.
4. Антощенко В. В. Конкурентоспроможність, як основа ефективної національної економіки. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2019. Вип. 200. С. 84–95. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtsug_2019_200_11.
5. Скрипник Н. Є., Хайрутдінов Е. О. Конкурентоспроможність національної економіки: сутність і сучасні підходи до тлумачення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2016. Вип.16 (4). С. 34–38.
6. Охота В. І. Конкурентоспроможність України на світовій економічній арені. *Економічний аналіз*. 2015. Вип. 1. С. 84–90.
7. Цибульська Е. І. Конкурентоспроможність національної економіки: дослідження сутності в епоху економіки знань. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 16 (2). С.146–149.
8. Тимошенко О. В. Конкурентоспроможність національної економіки: теоретико-методологічні аспекти. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 26 (1). С.4–9.
9. Гальчук А. А. Інновації як чинник конкурентоспроможності економіки. *Економіка та держава*. 2015. Вип. 9. С.136–138.
10. Царик Н. Л. Природа міжнародної конкурентоспроможності країн та її кількісні прояви. *Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету*. 2016. Вип. 2 (51). С.31–39.
11. Луцик Ю. О. Місце України в загальному рейтингу конкурентоспроможності. *Modern Economics*. 2018. № 11(2018). С. 111–115. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V11\(2018\)-18](https://doi.org/10.31521/modecon.V11(2018)-18).
12. Назарова Л. В. Формування політики підвищення конкурентоспроможності економічної системи регіону. *Modern Economics*. 2020. № 20(2020). С. 162–166. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V20\(2020\)-26](https://doi.org/10.31521/modecon.V20(2020)-26).
13. Global Competitiveness Index. URL: <https://www.sseriga.edu/global-competitiveness-index>.
14. Суптело О. С. Суспільно-географічні передумови виникнення глобальних міст. *Другі Сумські наукові географічні читання: Всеукраїнська наукова конференція (м. Суми, 10-12 листопада 2017 р.)*. С. 42–45.
15. Sassen S. The Global City: Introducing a Concept. *The Brown Journal of World Affairs*. 2005. № 11(2). P. 27–43. URL: <http://www.jstor.org/stable/24590544>.
16. William I. Robinson. Saskia Sassen and the Sociology of Globalization: A Critical Appraisal. *UC Santa Barbara: Global Studies*. 2009. Vol. 3, №. 1. P. 5–29. URL: <https://robinson.faculty.soc.ucsb.edu/Assets/pdf/Saskia%20Sassen.pdf>.
17. Meyer K., Shapiro D. How global cities are changing international trade. *The Conversation*. Published: May 10, 2019. URL: <https://theconversation.com/how-global-cities-are-changing-international-trade-114273>.
18. The Mori Memorial Foundation. Global Power City Index 2022. URL: https://mori-m-foundation.or.jp/pdf/GPCI2022_summary.pdf.
19. Readiness for the storm: the 2022 Global Cities Report. URL: <https://www.kearney.com/documents/291362523/293469161/Readiness+for+the+storm+the+2022+Global+Cities+Report.pdf/4d8684c4-3c33-d90e-3a76-40eb03f31a67?t=1666554433000>.

20. The world according to GaWC. URL: <https://www.lboro.ac.uk/microsites/geography/gawc/gawcworlds.html>.
21. Global Cities Index 2024. URL: <https://static.poder360.com.br/2024/05/oxford-economics-cidades-mai2024.pdf>.
22. Global City Lab. URL: <http://globalcitylab.com/us/us-method.html>.

References:

1. Babak, A. V., Bykonja, S. F. & Bolkhovitinova, O. Yu. (2005). *Konkurentospromozhnistj nacionaljnoji ekonomiky* (Kvasnjuk, B. Ye., Ed.). Feniks.
2. Polunjejev, Ye. V. (2008). Technology of economic breakthrough: competitiveness of the country and determination of strategic priorities. *Demography and social economy*, 2(10), 29–41.
3. World Economic Forum. (n. d.). *World Economic Forum Competitiveness Framework*. <https://intelligence.weforum.org/discover>.
4. Antoshhenkova, V. V. (2019). Competitiveness as the basis of an effective national economy. *Bulletin of the Petro Vasylenko Kharkiv National Technical University of Agriculture*, 200, 84–95. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtsug_2019_200_11.
5. Skrypnyk, N. Ye. & Khajrutdinov, E. O. (2016). Competitiveness of the national economy: essence and modern approaches to interpretation. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Ser.: Economic Sciences*, 16 (4), 34–38.
6. Ohota, V. I. (2015). Competitiveness of Ukraine on the world economic arena. *Economic analysis*, 1, 84–90.
7. Cybuljsjka, E. I. (2017). Competitiveness of the national economy: a study of the essence in the era of the knowledge economy. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International economic relations and the world economy*, 16 (2), 146–149.
8. Tymoshenko, O. V. (2017). Competitiveness of the national economy: theoretical and methodological aspects. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Economics and management*, 26 (1), 4–9.
9. Galchyk, A. A. (2015). Innovation as a factor of economic competitiveness. *Economy and the state*, 9, 136–138.
10. Tsaryk, N. L. (2016). The nature of international competitiveness of countries and its quantitative manifestations. *Galician economic bulletin of the Ternopil National Technical University*, 2 (51), 31–39.
11. Lutsyk, Y. O. (2018). Place of Ukraine in global competitiveness rating. *Modern Economics*, 11 (2018), 111–115. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V11\(2018\)-18](https://doi.org/10.31521/modecon.V11(2018)-18).
12. Nazarova, L. (2020). The development of the regional economic system competitiveness policy. *Modern Economics*, 20(2020), 162–166. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V20\(2020\)-26](https://doi.org/10.31521/modecon.V20(2020)-26).
13. Stockholm School of Economics. (n. d.). *Global Competitiveness Index*. <https://www.sseriga.edu/global-competitiveness-index>.
14. Suptelo, O. S. (2017, November 10-12). *Socio-geographic prerequisites for the emergence of global cities*. [Conference presentation abstract]. Second Sumy Scientific Geographical Readings: All-Ukrainian Scientific Conference, Sumy, 42-45.
15. Sassen, S. (2005). The Global City: Introducing a Concept. *The Brown Journal of World Affairs*, 11(2), 27–43. <http://www.jstor.org/stable/24590544>.
16. Robinson, W. I. (2009). Saskia Sassen and the Sociology of Globalization: A Critical Appraisal. *UC Santa Barbara: Global Studies*, 3 (1), 5–29. <https://robinson.faculty.soc.ucsb.edu/Assets/pdf/Saskia%20Sassen.pdf>.
17. Meyer K., Shapiro D. How global cities are changing international trade. *The Conversation*, 2019. <https://theconversation.com/how-global-cities-are-changing-international-trade-114273>.
18. The Mori Memorial Foundation. (n. d.). *Global Power City Index 2022*. https://mori-m-foundation.or.jp/pdf/GPCI2022_summary.pdf.
19. Kearney. (n. d.). *Readiness for the storm: the 2022 Global Cities Report*. <https://www. Kearney.com/documents/291362523/293469161/Readiness+for+the+storm+the+2022+Global+Cities+Report.pdf/4d8684c4-3c33-d90e-3a76-40eb03f31a67?t=1666554433000>.
20. Globalization and World Cities Research Network. (n. d.). *The world according to GaWC*. <https://www.lboro.ac.uk/microsites/geography/gawc/gawcworlds.html>.
21. Oxford Economics. (n. d.). *Global Cities Index 2024*. <https://static.poder360.com.br/2024/05/oxford-economics-cidades-mai2024.pdf>.
22. Global City Lab. (n. d.). Methodology. <http://globalcitylab.com/us/us-method.html>.

